
Vergaderjaar 1998–1999

26 279

Verslag van de commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten over haar werkzaamheden in het jaar 1997

Nr. 1

VERSLAG

Vastgesteld 6 november 1998

De commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten¹ heeft de eer verslag uit te brengen over haar werkzaamheden in het jaar 1997.

De voorzitter van de commissie,
Melkert

De griffier van de commissie,
Van der Windt

¹ Samenstelling:
Dijkstal (VVD), Melkert (PvdA), voorzitter, De
Hoop Scheffer (CDA) en De Graaf (D66).

1. Samenstelling van de commissie

In de verslagperiode onderging de samenstelling van de commissie wijziging. Het lid De Hoop Scheffer verving de heer Heerma en het lid De Graaf volgde de heer Wolffensperger op als lid van de commissie.

2. Beknopt overzicht van de in de verslagperiode verrichte werkzaamheden

De commissie kwam op 10 april 1997 bijeen met de minister van Binnenlandse Zaken, in welke vergadering de procedure werd besproken ten aanzien van de opvolging van het hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. De minister gaf een overzicht van de tot dan toe gevolgde procedure en verklaarde dat het kabinet spoedig zou beslissen over de gedane voordracht.

Tevens bespraken de commissie en de minister een verzoek aan de commissie om te bezien of er aanleiding bestaat voor een regeling met de heer Oltmans. Betrokkene bleek vele politici te hebben aangeschreven via zijn advocaat. De minister zag voor Binnenlandse Zaken geen taak weggelegd. De commissie heeft vervolgens schriftelijk het verzoek overgebracht aan de minister-president om, in samenwerking met de minister van Buitenlandse Zaken, te onderzoeken of een oplossing mogelijk is.

De commissie besprak ook een verzoek om tot openbaarmaking over te gaan van documenten, die ten grondslag hebben gelegen aan vergaderingen van de commissie, en van documenten waarin verslag wordt gedaan van vergaderingen. Het betrof onder meer voorbereidende notities ten behoeve van de minister voor het overleg met de commissie. De commissie stelde zich op het standpunt dat het onwenselijk en onaanvaardbaar is dat (delen van) de inhoud van haar beraadslagingen openbaar worden gemaakt, anders dan door middel van haar openbare verslaglegging. Openbaarmaking op een andere wijze kan de open en vrije gedachtewisseling met de commissie belemmeren, hetgeen ten koste gaat van een effectieve parlementaire controle op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Zij wees het verzoek dan ook af met verwijzing naar haar geheimhoudingsplicht. De minister deelde deze zienswijze. De commissie ging uitgebreid in op recente aanslagen, al dan niet door middel van brandstichting (Turkse moskee annex winkel in Arnhem, het kantoor van Turkse culturele instellingen en de brandstichting in een woonhuis in Den Haag). De commissie wenste vooral te vernemen hoe groot het kennisniveau van de Binnenlandse Veiligheidsdienst is en of dit voldoende is om toekomstige aanslagen te voorkomen. De minister en zijn medewerkers gaven, naar tevredenheid van de commissie, een uitgebreid overzicht van dreigingen en ontwikkelingen terzake in zowel Nederland als over de grenzen. De dienst volgt deze dreigingen en ontwikkelingen zoveel als in zijn vermogen ligt en wisselt ervaringen en gegevens uit met zusterdiensten.

Nadien kwam overigens vast te staan dat de brandstichting in Den Haag voortkwam uit een familievete.

Ten slotte besprak de commissie het in de openbaarheid komen van staatsgeheime documenten en vertrouwelijke brieven, die deel uitmaken van een rapport dat de commissie Onderzoek en doorlichting van de Veiligheidsdienst Aruba, in opdracht van de Arubaanse regering heeft opgesteld (zie Aangangsel Handelingen Tweede Kamer, 1996–1997, nr. 976). In dit verband kwam ook ter sprake de steun die de Binnenlandse Veiligheidsdienst verleent aan de reorganisatie van de veiligheidsdienst aldaar.

Op 22 oktober 1997 kwam de commissie bijeen met de minister van Binnenlandse Zaken, en besprak zij het geheime deel van het jaarverslag

van de dienst over het jaar 1996. Uitgebreid werd stilgestaan bij de activiteiten van de Iraanse inlichtingendienst in Nederland. Verder besprak de commissie het actuele, operationele kennisniveau van de Binnenlandse Veiligheidsdienst ten aanzien van Turks extreem nationalisme, zulks naar aanleiding van een publicatie van een boek over de «Grijze Wolven». De periodiek oplaaiende vormen van geweld blijven de aandacht houden van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. De minister gaf een overzicht van hetgeen als bedreigend voor de samenleving wordt ervaren en gaf inzicht in enkele operationele aspecten. Op verzoek van de commissie zei de minister bereid te zijn de Kamer in te lichten door middel van een openbare brief (zie Kamerstuk 25 801, nr. 1). Ook in deze vergadering besprak de commissie de zaak-Oltmans. Zij besloot, in navolging van de minister-president, de rechterlijke uitspraak af te wachten. De commissie wenste voorts te worden ingelicht over de veiligheidsaspecten en de daarbij behorende risico-analyse met betrekking tot het Joegoslavië-tribunaal te Den Haag. De minister gaf dienaangaande een aanvulling op zijn hierover aan de commissie gezonden brieven. Ten slotte werd de commissie ingelicht over enkele operationele aspecten ten aanzien van een gewelddadige activistische groepering.

3. Behandeling van ingekomen brieven

De commissie ontving in het jaar 1997 11 brieven. In dat aantal is niet begrepen een groot aantal brieven, afkomstig van twee vaste briefschrijvers, waarin de nood van de wereld wordt uiteengezet en verklaard. Een aantal was onsamenhangend van inhoud en werd door de commissie schriftelijk afgehandeld. Ook dit jaar ontving de commissie brieven met betrekking tot vermeende af luisterpraktijken door «een geheime dienst». De adressanten konden ook nu worden gerust gesteld. Twee brieven waren afkomstig van leden van de Tweede Kamer, die, door tussenkomst van de minister van Binnenlandse Zaken, konden worden beantwoord.